

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
वनस्पति विभाग
वनस्पति अनुसन्धान केन्द्र, मकवानपुर
चौथो त्रैमासिक प्रगति प्रतिवेदन
आ.व. २०८०/८१

कार्यक्रमको नाम: १) वनस्पति अनुसन्धान, संरक्षण तथा उद्यान विकास कार्यक्रम (पूँजीगत र चालु तर्फका सबै क्रियाकलापहरु)

क्र. सं.	क्रियाकलापको नाम	चौथो त्रैमासिक लक्ष्य	इकाई	चौथो त्रैमासिक प्रगति	रोजगारी सृजना (श्रमदिन)	क्रियाकलाप कार्यान्वयन मा देखिएका समस्याहरु	समस्या समाधानका लागि गरिएको प्रयासहरु तथा समाधानका लागि सुझावहरु	कैफियत
अ. पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु								
१	मौसमी शोभनीय फूल विरुवा उत्पादन	७५००	वटा	पर्वतीय वनस्पति उद्यान, दामन र टिष्टुङ्ग वनस्पति उद्यान, टिष्टुङ्गमा सयपत्रि (<i>Tagetus sp.</i>) का ६५० वटा विरुवा उत्पादन गर्ने कार्य भएको।	९५			

				उत्पादन भएका विरुवाहरुको ३वटै उद्यानहरुका शोभनीय प्लटहरुमा रोपण गरी नियमित स्याहार-सम्भार गर्ने कार्य भएको ।				
२	बहुवर्षिय शोभनीय फूल विरुवा उत्पादन	२०	हजार वटा	वृन्दावन वनस्पति उद्यान, हेटौँडा, टिष्टुङ्ग वनस्पति उद्यान, टिष्टुङ्गर पर्वतीय वनस्पति दामनमा क्रोटन (<i>Codiaeum variegatum</i>) -१००, डुरेन्टा (<i>Duranta erecta</i>) -५९०, बेगमबेली (<i>Bougainvillea sp.</i>)-२५०, राते फूल (<i>Coleus sp.</i>)- ५०० गरी जम्मा १४४० वटा कटिङ्गका विरुवाहरु उत्पादन गर्ने कार्य भएको ।	५०			
३	उद्यानमा सिंचाई व्यवस्थापन	१	संख्या	कार्य सम्पन्न भएको ।				
आ. चालुगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु								
४	Thematic Garden शौन्दर्यीकरण	१०	संख्या	वृन्दावन वनस्पति उद्यानमा Rock garden व्यवस्थापनको लागि ३ ट्रेलर ढुङ्गा र १ ट्रेलरको प्रयोग गरी निर्माण गरेको विशेष आकारका आकृतिहरुमा विभिन्न प्रजातिका २४० थान xerophytic विरुवाहरु को रोपण गर्ने कार्य भएको ।	८५			

		क लक्ष्य			(श्रमदि न)	देखिएका समस्याहरु	समाधानका सुझावहरु	लागि	
अ. पुँजीगत खर्च अन्तर्गतका क्रियाकलापहरु									
१	उद्यान फेन्सिङ्ग	१०० ०	र.मी.	वृन्दावन वनस्पति उद्यानमा थप ६३ मी. को फेन्सिङ्ग निर्माण गर्ने कार्य सम्पन्न भएको। कुल जम्मा २१५ मीटरको फेन्सिङ्ग निर्माण कार्य सम्पन्न भएको।					
२	जडीबूटी गुणस्तरीय विरुवा उत्पादन	२०,० ००	संख्या	वृन्दावन वनस्पति उद्यान र पर्वतीय वनस्पति उद्यान, दामन र टिष्टुङ्ग वनस्पति उद्यान, टिष्टुङ्गमा तेजपात (<i>Cinnamomum tamala</i>)-४०००, (<i>Rauvolfia serpentina</i>)- ४०००, कुरिलो (<i>Asparagus racemosus</i>)-३७००, गरी कुल ११,७०० विरुवा उत्पादन भएको।	२००				
३	ग्रिन हाउस/पोली हाउस/अर्किड हाउस मर्मत सुधार	०	संख्या	कार्य सम्पन्न भएको।					
आ. चालुगत खर्च अन्तर्गतका क्रियाकलापहरु									

४	जडिबुटि खेति सम्बन्धी तालिम	०	पटक	कार्य सम्पन्न भएको।				
५	स्थानिय संचार माध्यमबाट दिगो संकलन, संरक्षण, व्यवस्थापन खेती विस्तार तथा स्थानीय बजारको मूल्य सम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम प्रकाशन /प्रशारण	१		मकवानपुर जिल्लाको विभिन्न रेडियो स्टेशनहरूबाट रेडियो कार्यक्रम संचालन भईरहेको।				
६	सूचना केन्द्र व्यवस्थापन	०	जिल्ला	वनस्पति अनुसन्धान केन्द्र, मकवानपुर अन्तर्गतको ३ वटै उद्यानहरूवारे Brochure प्रकाशन गर्ने कार्य भएको।	१००			
७	गुणस्तर विकासको लागि खेती प्रविधि अनुसन्धान गरी सो सम्बन्धी प्राविधिक पुस्तिका तयार	१	जिल्ला	पर्वतीय वनस्पति उद्यान, दामनमा धसिङ्ग्रेको विउहरू संकलन गरी ४ फरक माटोको मेडियममा विउ छरी विभागको कार्य विधि अनुरूप अनुसन्धान प्लटमा रोपण गर्ने कार्य भएको।	१७९			
८	भेराईटी विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन	२	प्रजाति /स्थान	टिष्टुङ्ग वनस्पति उद्यानमा चिराईतो (<i>Swertia chirayita</i>) को ८ स्थानका जर्मप्लाजमहरूको संकलन तथा व्यवस्थापन गर्ने कार्य भएको। वृन्दावन वनस्पति उद्यानमा मेन्था (<i>Mentha arvensis</i>) को ४ स्थानको सकरहरूको	२६०			

				अनुसन्धान प्लटमा रोपण गर्ने कार्य भएको र नियमित तथ्याङ्क संकलन तथा प्लटको स्याहार सम्भार गरी ३ वटा स्थानको जर्मप्लाजमहरूको तेल प्रतिशत परिक्षण गरेको।				
९	उन्यू प्रजातिको खेति प्रसारण विधि अध्ययन तथा खेति प्रविधि विकास	५	प्रजाति /स्थान	रुख उन्यू (<i>Alsophila spinulosa</i>) को sporophyte formation को ३०० थान विरुवाहरू lab मा हुर्किदै गरेको। Ornamental fern <i>Nephrolepis cordifolia</i> , <i>Adiantum capillus-veneris</i> को prothallus सफल रूपमा उमाने कार्य भएको।	४९			
१०	संकटापूर्ण थप प्रजातिहरूको स्व-स्थानिय संरक्षण कार्य	१	प्रजाति स्थान	बकैया गाँउपालिकाको ठिँगनमा २७ जना स्थानीय सहभागीहरूलाई संकटापूर्ण वनस्पतिहरू: भोटे लहरा (<i>Genetum montanum</i>) तथा रुख उन्यू (<i>Cyathea spinulosa</i>) सम्बन्धी सचेतनामूलक क्रियाकलाप संचालन गर्ने कार्य भएको। स्व-स्थानीय संरक्षणको कार्य विधि अनुरूप ठिँगन, बकैया गाँउपालिकामा भोटे लहरा (<i>Gnetum montanum</i>) को १० थान विरुवा रोपण गर्ने कार्य भएको।	४९			

				मकवानपुर जिल्लाको १० विभिन्न सामुदायिक वनहरूमा संकटापूर्ण वनस्पति भोटे लहराको रोपन गर्ने कार्य भएको।				
११	विद्यालयहरूमा सम्बन्धि कार्यक्रम	जडिबुटी जनचेतना	०	पटक	ईन्द्रसरोवर गाँउपालिका वार्ड नं.१, माखुको श्री सरस्वती बालबोधिनी माध्यमिक विद्यालयमाका कक्षा ९ र १० मा अध्ययनरत ४५ जना विद्यार्थीहरूको सहभागीतामा जडीबुटी तथा दुर्लभ एवं लोपोन्मुख वनस्पतिहरू संग सम्बन्धीत विषयमा सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरेको।			
१२	उद्यानमा वनस्पतिहरूको तथा संरक्षण	नभएका संकलन	५	प्रजाति /स्थान	बागमती, कोसी र मधेश प्रदेशका विभिन्न स्थानहरूबाट तपशिल अनुसारका जम्मा ७ प्रजातिका वनस्पतिहरूको संकलन तथा संरक्षण गर्ने कार्य भएको। <i>Phoenix dactylifera</i> (खजुर) <i>Coccinea grandis</i> (तिलकोर) <i>Dendrobium transparens</i> (सुनाखरी) <i>Drynaria transparens</i> (उन्यू) <i>Ficus microcarpa</i> (सो प्लान्ट)	१५५		

१	डेस्कटप कम्प्यूटर खरिद	०	वटा	कार्य सम्पन्न भएको।				
२	कार्यालय भवन मर्मत सुधार	०	संख्या	कार्य सम्पन्न भएको।				

खर्च सम्बन्धी विवरणः

सि.नं.	कार्यक्रमको नाम	वार्षिक वजेट (रु. लाखमा)		चौथो त्रैमासिक अवधिको बजेट (रु. लाखमा)		चौथो त्रैमासिक अवधिको खर्च (रु.)		चौथो त्रैमासिक अवधिको खर्च प्रतिशत (%)		हालसम्मको खर्च प्रतिशत (%)	
		पूँजीगत	चालु	पूँजीगत	चालु	पूँजीगत	चालु	पूँजीगत	चालु	पूँजीगत	चालु
१.	जडीबुटी विकास कार्यक्रम	३८	२४.१३	२.७५	४.७५	७,३९,१७७/-	९,९२,७५५/-	२६८.७९	२०९	१९.४५	४१.१४
२.	वनस्पति अनुसन्धान संरक्षण तथा उद्यान विकास कार्यक्रम	६	२७.०७	१.२५	६.५०	१,०६,७२५/-	९,५९,९९२/-	८५.३८	१४७.६९	१७.७८	३५.४६
३.	साधारण तर्फ	२.२	१३४.३४	०	२९.६०	१,४३,८६८/-	२९,८०,९२२.७४/-	-	१००.७०	६५.३९	२२.०३

अन्य विवरणहरूः

सि.नं.	आवश्यक विवरण	तेस्रो त्रैमासिक प्रगति अवस्था	कैफियत
१.	बेरुजु फछ्यौट		
२.	राजस्व संकलन	रु.३,१५,१९०/-	(उद्यान टिकेटिङ्ग शुल्कमा मूल्य अभिवृद्धि कर समेत)
३.	सेवाग्राही संख्या	१,७०८	
४.	बाह्य आगन्तुक संख्या	८	
	आन्तरीक आगन्तुक संख्या	७९३९	
५.	रोजगारी सृजना (श्रमदिन)	१४५५	
६.	बिरुवा वितरण संख्या	२११२०	
७.	बिरुवा उत्पादन संख्या		
७.१	जडीबुटीका गुणस्तरीय बिरुवा उत्पादन	११७००	
७.२	फलफूलको बिरुवा उत्पादन		
७.३	मौसमी शोभनीय फूल बिरुवा उत्पादन	६५०	
७.४	Avenue बिरुवा उत्पादन		
७.५	बहुवर्षिय बिरुवा उत्पादन	१४४०	

८.	वृक्षारोपण क्षेत्रफल	-	
९.	संरक्षित जर्मप्लाज्म संख्या	६	
१०.	उद्यानमा स्व-स्थानीय तथा परस्थानीय विरुवा संरक्षण संख्या	६	

राजस्व विवरण

राजस्व विवरण	चौथो त्रैमासिक अवधिको राजस्व	कैफियत
पर्यापर्यटन	रु. २,२७,६९५/-	उद्यान टिकेटिङ्ग शुल्कमा मूल्य अभिवृद्धि कर समेत
अन्य	रु. ८७,४९५/-	५० % अनुदानको विरुवा वितरण र बोलपत्र विक्रि वापत
जम्मा	रु. ३,१५,१९०/-	